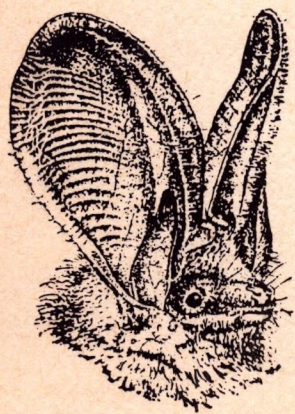

2430

magyarországi

DENEVÉREK

ÖSSZEÁLLÍTOTTA :

BIHARI ZOLTÁN

Magyarországon 24 denevérfaj fordul elő. Előfordulásuk szerint három csoportba oszthatjuk őket. Az erdei denevérek fák odvaiban és a kéreg alatt tanyáznak. Az épületlakók templomok padlásán, tornyaiban, régi épületek padlásán vagy falrepedésekben pihennek. Mindkét csoport fajai, zömmel barlangokba vonulnak telelni. A barlanglakókra bányákban, üregekben és barlangokban találhatunk rá. Természetesen nem lehet határozottan elkülöníteni ezeket a csoportokat, hiszen rengeteg átfedés lehetsége, főleg azért mert a legtöbb faj télen a barlangokban telel. Hegyvidékeinken gyakorlatilag valamennyi fajt megtalálhatjuk. Az Alföldön a következő fajokkal találkozhatunk: Nagy patkósorru denevér

Kis patkósorru denevér
 Hegyesorru d.
 Korai d.
 Kései d.
 Vizi d.
 Tavi d.
 Szürke hoeszufülű d.
 Törpe d.
 Durvavitorlájú d.
 Szőröskarú d.

A KÖLÖNBÖZŐ FAJOK ELŐFORDULÁSA:

ODVAKBAN	ÉPÜLETEKBEN	BARLANGOKBAN
Szürke hoeszufülű d., Hoeszufülű denevér		
Kései d. , Törpe d.		
Tavi d. , Vizi d.		
Bajuszos d. , Horgaszörű d.		
Fehértorkú d. , Piszé den.		
		Nagy patkósorru d.
		Kis patkósorru d.
		Hegyesorru d.
		Közönséges d.
		Csonkafülű d.
Korai den.		Kereknyergű patkós
Szőröskarú d.		Hoeszuszárnyú d.
Durvavitorlájú d.		Északi d.
		Nagyfülű d.

A denevéreket legkönnyebb megfigyelni télen, hiszen ilyenkor téli-
álmat alszanak. Általánosságban november elejétől április közepéig
vannak letargiában. Ilyenkor testük néhány °C-ra lehül, a szívveré-
sük lelassul. Ebben az állapotban könnyedén meg lehet figyelni ő-
ket. Arra azonban fokozottan kell ügyelni, hogy ne háborgassuk, ne
nyuljunk hozzá, és sokáig ne világítsunk rá a lámpával ill. a léleg-
zetünk ne érje. Zavarás hatására ugyanis felébredhet, és így nagyon
sok energiát veszít. A gyenge kondíciójú példány pedig nem képes
átvészelni a telet.

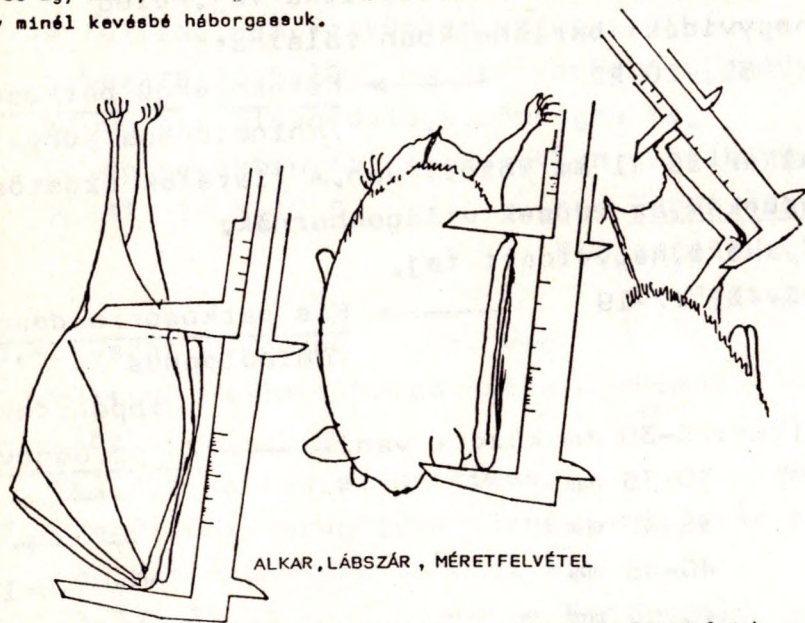
Áprilisban a legtöbb faj már elfoglalja a nyári szállását. Május
végétől július elejéig, -- fajtól függően -- szülik kölykeiket.
Ilyenkor természetesen, a legnagyobb körültekintéssel szabad csak
megfigyeléseket végezni.

Ott ahol napközben nagyobb tömegben vannak a denevérek, sokkal
éberebbek. Ilyen helyen a lámpa fényétől megijedve keringenek a
levegőben. A magányos példányok sokkal nyugodtabbak, mélyebben
alszanak.

A denevérek csak olyan padláson telepednek meg, amelyik sötét.
Éppen ezért feltétlenül vigyünk magunkkal lámpát és távcsövet is,
hiszen sokszor nagyon magasan a tetőgerendán lógnak. Ne feledjük,
hogy a jelenlétünk ill. a lámpa fénye zavarja őket, ezért a lehető
leggyorsabban fejezzük be a látogatást.

Egyes fajok nem szabadon lógnak, hanem a faszervezet közé, külön-
böző hasadékokba bujnak be. Ezeket ne próbáljuk erőszakkal kipi-
kálni a rejtékből, mert lehet, hogy végleg elhagyja az épületet.
Sokszor nem is lehet őket észrevenni, csak az ürülékük vagy a cin-
cogásuk árulja el jelenlétüket. Ha denevérről a látogatás idején
nem is találkozunk, az ürülék halmok vagy esetlegesen 1-1 elpuszt-
ult állat elárulja, hogy az év más hónapjaiban igenis ott tanyáz-
nak.

A denevéreket ma is az ismeretlenség jellemzi legjobban. Egyes orszá-
gokban a denevérezésnek komoly tömegbázisa van. Magyarországon mindez
még csak csirájában jelentkezik. Ezzel a határozóval is a denevéreket
szeretném népszerűsíteni és minél több hívet szerezni védelmükhöz.
Magyarországon eddig 24 denevérfajt sikerült megfigyelni. Mintegy fele
ezeknek elterjedt, gyakori faj. A hazai fajok fő tá tartózkodási helye-
i a padlások, barlangok, faodvak és falrepedések. A nyári időszakban
különböző módszerekkel be kell fogni az állatot ahhoz, hogy meghatá-
rozhassuk. Télen könnyebb dolgunk van, mivel ilyenkor téliálmat alsza-
nak, és így könnyedén meghatározhatjuk. Arra feltétlenül ügyeljünk,
hogy minél kevésbé háborgassuk.

A legfontosabb méret az alkar és a lábszár hossza. Az egyes fajok
leírásánál, az első szám az alkart, a második a lábszárt jelenti
mm-ben. Fontos adat az, hogy a fül elérje az orrhegyet. Ezt úgy néz-
zük meg, hogy a fület előre hajtjuk az orr irányába és így megállá-
píthatjuk, hogy elérje-e.

- 1.-Orron hártyás bőrfüggelék van → 2
 -Orron nincs bőrfüggelék → 3
- 2.-Alkar 57-59 mm között van. A fiatalok ezüstös szürkék, az idősebbek barnásak. Gyakori, főleg hegyvidéki faj.
 57-59, 25-27 → Nagy patkósorru d.
 /Rhinolophus
 Ferrumequinum/
- Alkar 47-51 mm közötti. Ritka faj. Főleg hegyvidéki barlangokban található.
 47-51, 20-22 → Kereknyergű patkósorru
 /Rhinolophus euryale/
- Alkar 36-41 mm között van. A fiatalok ezüstös szürkék, az idősek világosbarnák. Gyakori, hegyvidéki faj.
 36-41, 17-19 → Kis patkósorru denevér
 /Rhinolophus
 hipposideros/
- 3.-Alkar: 25-30 mm között van. → Törpe denevér
30-35 mm	→ 4
35-40 mm	→ 9
40-45 mm	→ 17
45-50 mm	→ 20
50-55 mm	→ 24
55-60 mm	→ 26
60-65 mm	→ 28
65-70 mm	→ Óriás korai denevér

- 4.-A fül nem éri el az orrhegyet. → 5
 -A fül eléri az orrhegyet, vagy hosszabb → 6
- 5.-Fülfedő a fül feléig ér, széles. Lábszár 13 mm-től nagyobb. Van sarkantyukaréja. Magyarországon eddig nem fordult elő.
 31-40, 13-15 → Alpesi denevér
 /Pipistrellus
 savii/
- A fülfedő nem feltűnően széles. Lábszára 10,5-12,5 mm. Van sarkantyukaréja. Mindenütt előforduló, közönséges faj. Főleg odvakban, falrepedésekben található.
 28-33, 10,5-12,5 → Törpe denevér
 Pipistrellus
 Pipistrellus/
- 6.-Lábszár 12-14 mm között van. Fülfedő hajlott, hátsó széle domboru. → 7
 -Lábszár 14-18 mm Fülfedő karcsu, szimmetrikus. → 8
- 7.-Öregvitorla szegélyén cérnaszerű fehér csík van. Hazánkban nem fordult elő.
 33-37, 12-13 → Fehérszélű denevér
 /Pipistrellus kuhli/
- Öregvitorlán sárgás szegély van. Füle viszonylag hosszabb a Törpe denevérenél. Nem túl gyakori, alföldi, dombosági faj.
 32-36, 12-14 → Durvavitorlájú denevér
 /Pipistrellus nathusii/

- 8.-Farokvitorlán szőrszálak vannak.Nincs sarkantyukaréja.Lábszára 16 mm-től hosszabb. Hegyvidéki faj.Nálunk csak néhányszor fordult elő.
33,5-38,0 16-18 → Brandt denevére
/Myotis brandti/
- Farokvitorlán nincs szőr.Van sarkantyukaréja.Bőrfelületek feketések. Hegyvidéki,ritka faj.
31-35, 14-16 → Bajuszos denevér
/Myotis mystacinus/
- 9.-A fül alapja vékony hártyával összenőtt. → 10
-Fülek nem nőttek össze. → 12
- 10.-A fül rendkívül hosszú. → 11
-A fül rövid,széles és fekete.
Hegyvidéki szórványos faj.
37-40, 18-20 → Pisze denevér
/Barbastella
barbastellus/
- 11.-Karom nélkül a hüvelykujj 7 mm,a lábfej 10 mm.Ritka hegyvidéki faj.
37-41, 18-21 → Hosszufülű denevér
/Plecotus auritus/
- Karom nélkül a hüvelykujj 5 mm,a lábfej 8 mm.Az arcán lévő duzzadt mirigy egészen a szemig nyulik,és ez nagyobb mint az előző fajé.Gyakori faj.
38-43, 18-20 → Szürke hosszufülű den.
/Plecotus austriacus/

- 12.-Lábszár 14 mm-nél rövidebb. → 7
-Lábszár 15 mm-nél hosszabb. → 13
- 13.-A fülfedő a fül feléig ér,vagy hosszabb → 14
-A fülfedő nem éri el a fül felét.
sarkantyú a farokvitorla feléig ér.Van sarkantyukaréja.Bőrfelületek feketék. Hegyvidéki ritka faj,csak a Bükkből és a Zemplénből került elő.
38-43, 18-20 → Északi denevér
/Eptesikus nilssoni/
- 14.-A fülön nincs feltűnő bemetszés. → 15
-A fülön feltűnően nagy derékszögű bemetszés van,amely hátulról nézve jellegzetes. A fülfedő nem éri el a bemetszést.Szine vöröses összhatású.A szőrzet a farokvitorlára is ráhuzódik.A sarkantyú és a vitorla szabad szegélye egyenlő hosszú.Ritka faj.
36-41, 18-20 → Csonkafülű denevér
/Myotis emarginatus/
- 15.-Lábfej a lábszár felénél rövidebb → 16
-Lábfej a lábszár felénél hosszabb.
Sarkantyú a vitorla szabad szegélyétől kétszer hosszabb.A fülön a bemetszés nem derékszögű.A fülfedő eléri a bemetszést. Nyáron vizek környékén,télen barlangban tanyázik.Közönséges.
35-39, 16-19 → Vizi denevér
/Myotis daubentoni/

16.-Fülfedő karcsu,füle előre hajtva az orr hegyéig ér.Sarkantyú kissé hosszabb mint a farokvitorla szabad szegélye.Csak néhány helyről ismert az előfordulása.

33.5-38, 16-18 → Brandt denevére
/Myotis brandti/

-A fül 5 mm-rel nyulik túl az orr hegyén, fülfedője aránylag hosszabb mint bármely más fajé.A farokvitorla szélén kampós szőrök vannak,a farok hegye és a sarkantyú vége között.Sarkantyú és a farokvitorla szegélye egyenlő hosszú.Hegyvidéki ritka faj.

38-42, 15-18 → Horgasszörű denevér
/Myotis nattereri/

17.-Fülük feltűnően hosszú. → 18

-Fülük nem feltűnően hosszú. → 19

18.-Fül 35 mm-nél hosszabb,lábszár 21 mm-nél rövidebb,a fülek töve összenőtt. → 11

-Fül 26 mm-nél rövidebb,lábszár 21 mm-nél hosszabb.Hegyvidéki faj,ritka.

42-43,21-22 → Nagyfülű denevér
/Myotis bechsteini/

19.-A fül nem éri el az orr csucsát. → 20

-A fül eléri az orr csucsát. → 22

20.-A fül 14 mm-nél hosszabb. → 21

-A fül 12 mm-nél rövidebb.Rövid orra és füle miatt a feje gömbölyűnek tűnik.

Közönséges,hegyvidéki,barlangi faj.

44-47, 19-21 → Hosszuszárnnyu denevér
/Miniopterus schreibersi/

21.-Nagy sarkantyukaréja van.A sarkantyú kissé hosszabb mint a vitorla szabad szegélye.Lábszár 18 mm-től kisebb.Széles fülfedője van.Hegyvidéken és sík ságon egyaránt előforduló,de ritka faj.

42-46, 16-18 → Szöröskaru denevér
/Nyctalus leisleri/

-Nincs sarkantyukaréja.A sarkantyú a farok-boka közti távolság 3/4 részét teszi ki.A lábszár 20 mm-től nagyobb.Fülfedőjének hegye az arc felé hajlik.Nyáron vizek mellett található.Ritka faj.

43-47, 20-21 → Tavi denevér
/Myotis dasycneme/

22.-A fülfedő nem éri el a fül felét. → 23

-A fülfedő eléri a fül felét,vagy hosszabb./Csonkafülű vagy Horgasszörű/ → 14

23.-Lábszár 18 mm-től rövidebb.Széles fülfedője van.Sarkantyukaréja gyengén fejlett.A sarkantyú a farokvitorla felén túl ér.Bőre fekete.Ritka hegyi faj.

41-45, 15-18 → Fehértorku denevér
/Vespertilio murinus/

-Lábszár 18 mm-től hosszabb. Keskeny rövid fülfedője van. Van sarkantyukaréja. A sarkantyú a farkvitorla feléig ér. Eddig csak a Bükkből és a Zemplénből ismert.

38-43, 18-20

→ Északi denevér
/Eptesicus nilssoni/

24.-A fül nem éri el az orrhegyet. 25

-A fül eléri az orrhegyet. Gyakori faj.

54-61, 25-28

→ Hegyesorru denevér
/Myotis blythi
oxygnathus/

25.-A lábszár 21 mm-nél rövidebb. Fülfedő nagyon kicsi és széles. Lábfej a lábszár felével egyenlő. A farkvitorlából csak egy fél csigolya lóg ki szabadon. Háta vöröses. Közönséges faj.

52-56, 19-21

→ Korai denevér
/Nyctalus noctula/

-Lábszár 22 mm-nél hosszabb. A fülfedő karcsu, a fül feléig nem ér. Lábfej a lábszár felénél rövidebb. Bőrfelületek feketék. Másfél csigolya lóg ki a farkvitorlából. Szőrzete sötétszürke. Közönséges.

51-58, 22-25

→ Kései denevér
/Eptesicus
serotinus/

26.-A fül nem éri el az orrhegyet. → 25

-A fül eléri vagy hosszabb az orrhegynél → 27

27.-A fülfedő a fül feléig ér. A fül a lábszár hosszával megegyezik, hosszabb mint 25 mm. A medence és a nyak alsó részén krémszinű elszineződés található, az egyébként fehér hasi szőrzeten. Gyakori.

58-65, 25-28

→ Közönséges denevér
/Myotis myotis/

-A fülfedő a fül közepénél tovább ér.

A fül 25 mm-nél rövidebb. A hasa mindig Egyszínű fehér. Gyakori faj.

54-61, 25-28

→ Hegyesorru denevér
/Myotis blythi
oxygnathus/

28.-A fülfedő vékony, karcsu. Testhossza

75 mm alatti.

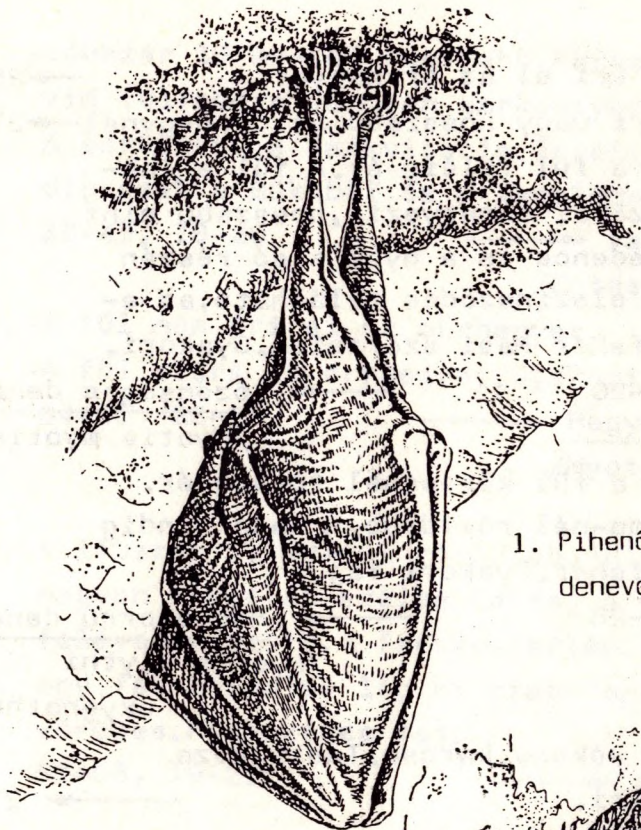
→ 27

-Fülfedő kicsi, széles. Testhossza

84 mm-nél nagyobb. Nálunk eddig kétszer fordult elő, a Bükkben és a Dunántulon.

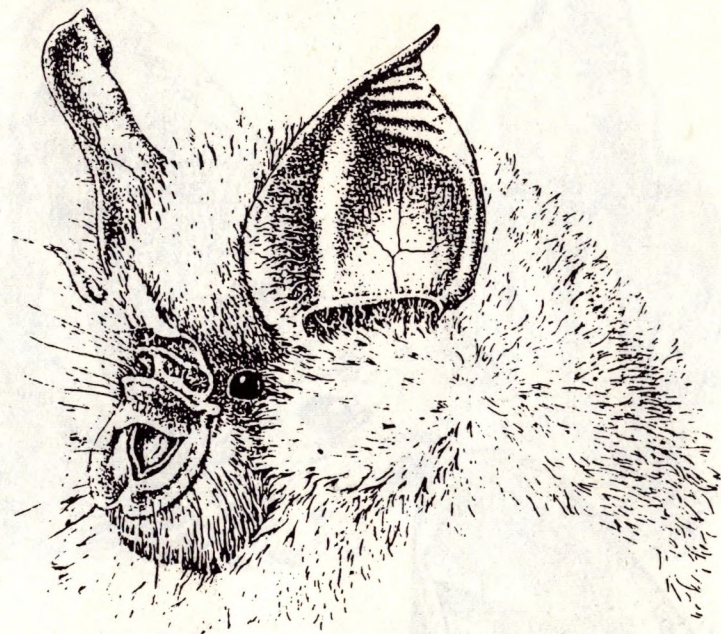
64-69, 24-27

→ Óriás korai denevér
/Nyctalus lasiopterus/

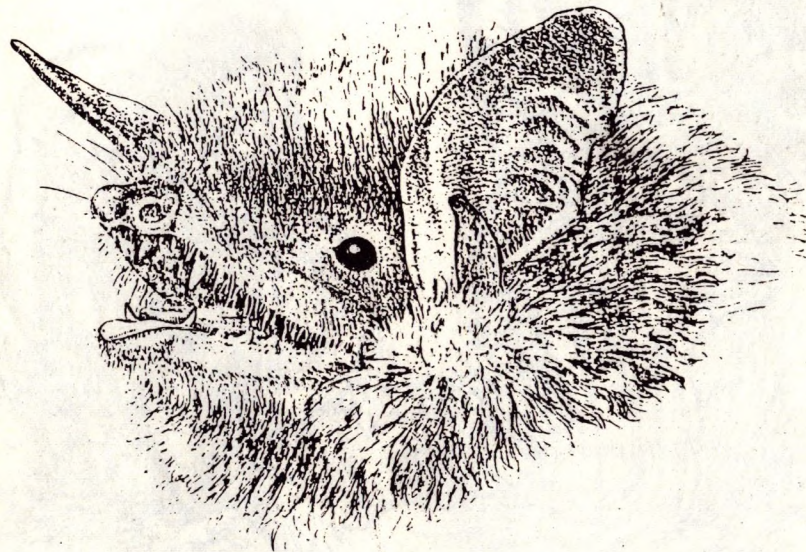

1. Pihenő patkósorrú
denevér

2. Pihenő simaorrú
denevér

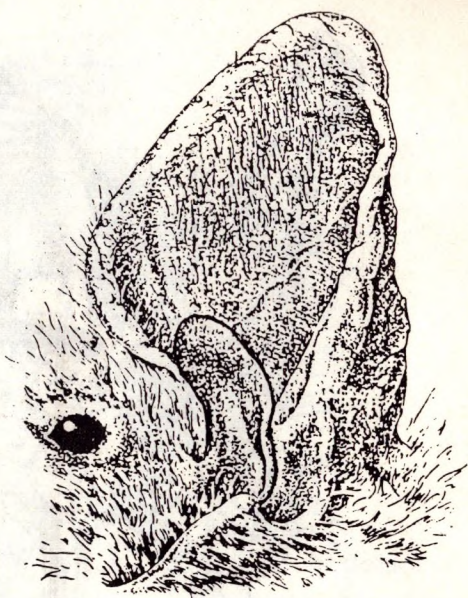

3. patkósorrú denevér (Kis patkós)

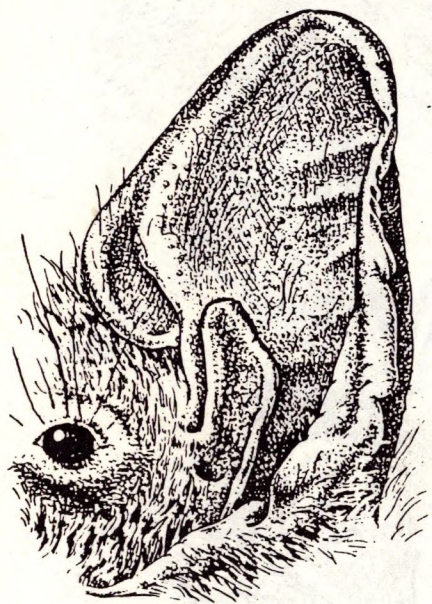

4. simaorrú denevér (Tavi)

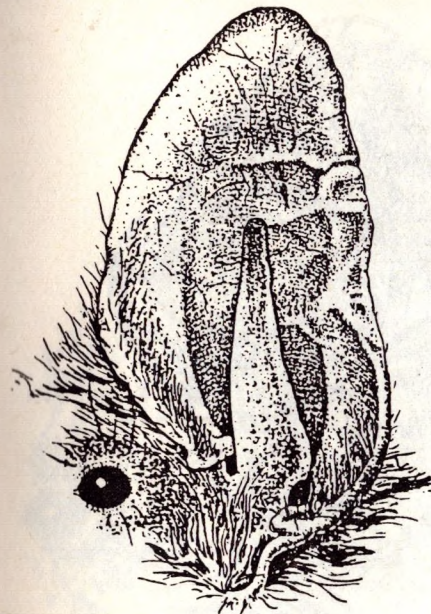
5. Törpe denevér

6. Durvavitorlájú d.

7. Alpesi d.

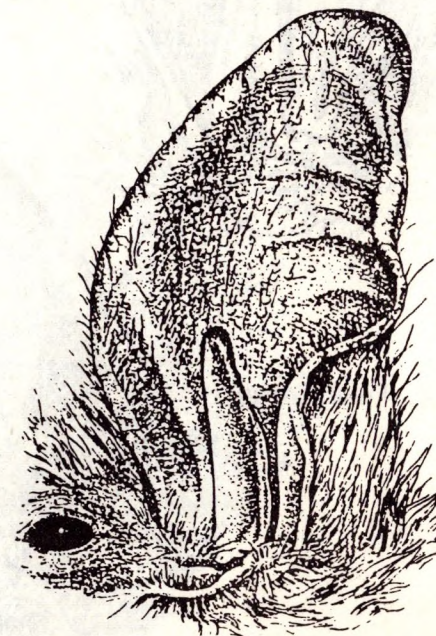
8. Horgasszórú d.

10. Nagyfülű d.

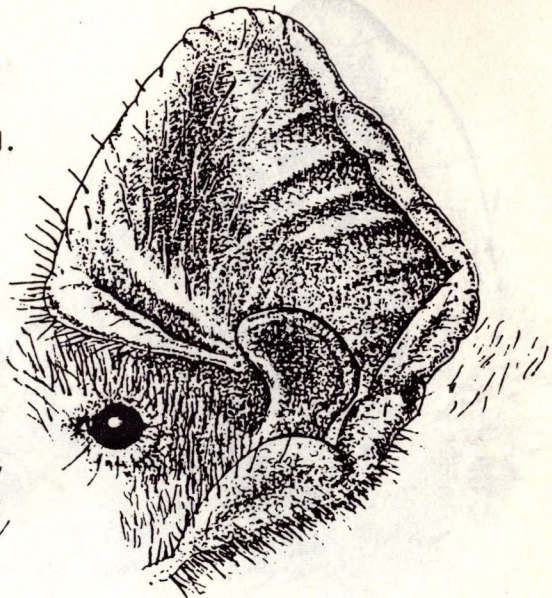

9. Csonkafülű d.

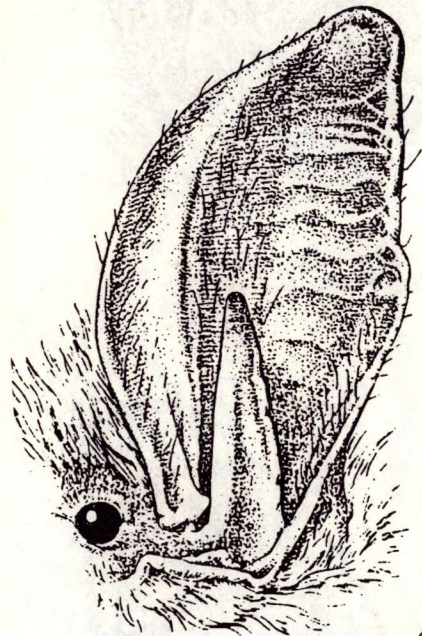
11. Vízi d.

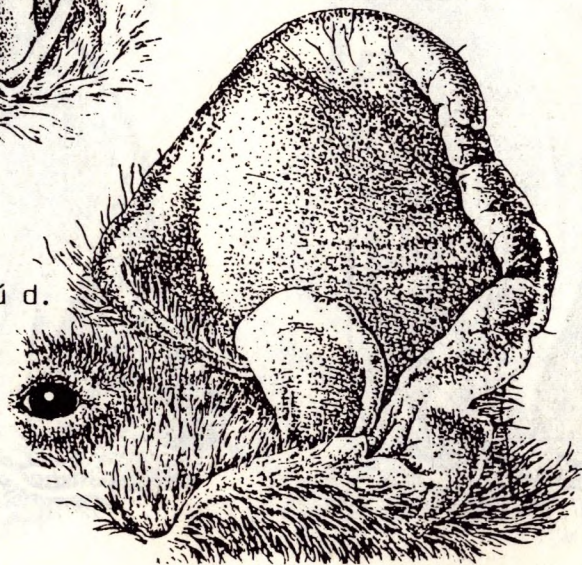
12. Korai d.

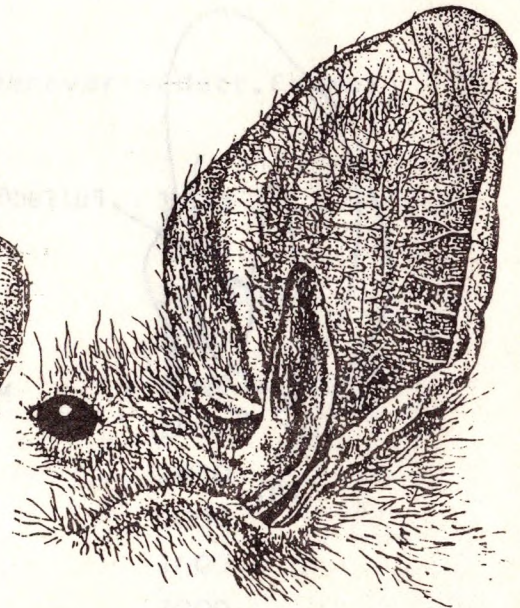
13. Közönséges d.

14. Fehértorkú d.

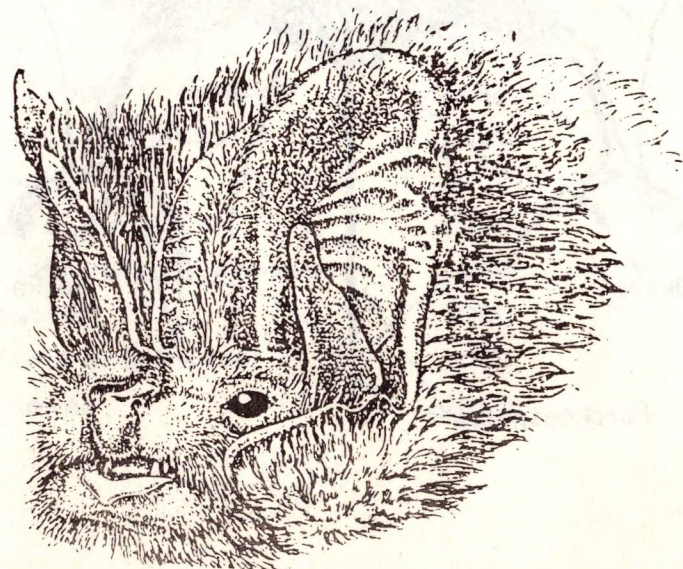

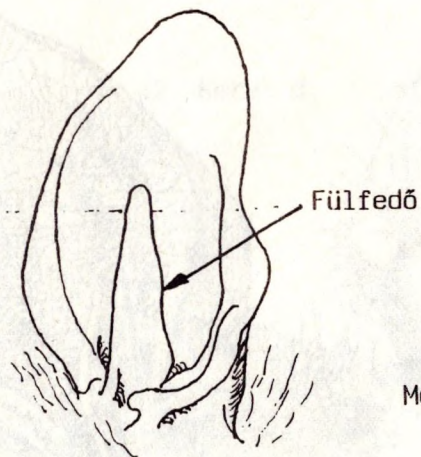
15. Északi d.

16. Kései d.

17. Pisze d.

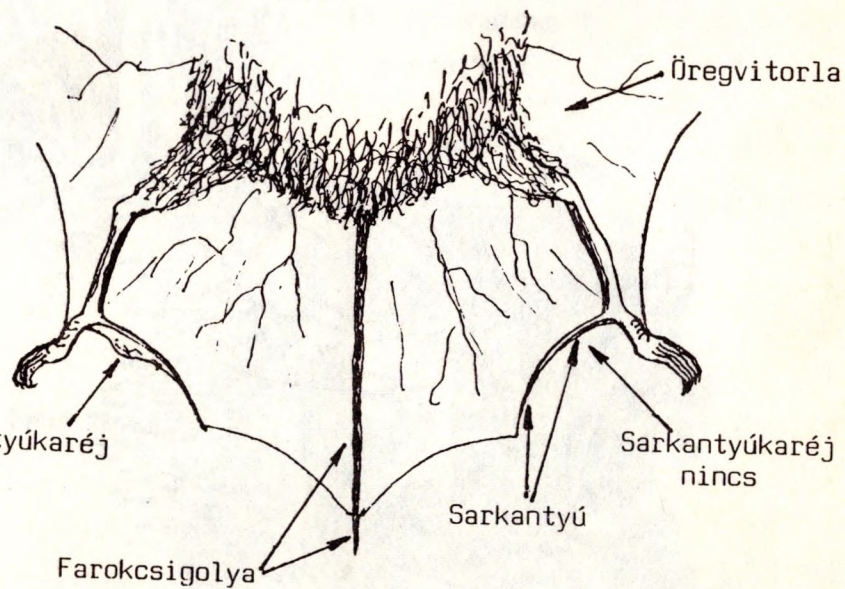

Fül

Mellső végtag hüvelykujj

Hazánkban valamennyi denevér védett. Eszmei értékük a következő:

Bajuszos denevér	1000
Brandt denevér	1000
Csonkafülű denevér	30 000
Durvavitorlájú denevér	1000
Északi denevér	1000
Fehértorkú denevér	1000
Hegyesorru denevér	1000
Horgasszörű denevér	3000
Hosszufülű denevér	1000
Hosszuszárnyú denevér	3000
Kereknyergű patkósorru den.	3000
Kései denevér	1000
Kis patkósorru denevér	1000
Korai denevér	1000
Közönséges denevér	1000
Nagyfülű denevér	30 000
Nagy patkósorru denevér	3000
Óriás korai denevér	1000
Pisze denevér	30 000
Szöröskarú denevér	1000
Szürke hosszufülű denevér	1000
Tavi denevér	3000
Törpe denevér	1000
Vizi denevér	1000

Denevértelepítés és védelem

A Magyarországi denevérélőhelyeket 3 csoportra oszthatjuk, ezek alapján van lehetőség az itt élő fajok megvédésére ill. telepítésére.

- A barlangokban és bányákban élő denevérekkel nem tudunk mit tenni, egyszerűen csak a háborítatlanságot biztosíthatjuk nekik.

A borvidékek pincéiben is sok denevér élt régebben. Az újbóli megtelepedésüket és populációjuk fenntartását biztosíthatjuk azzal, ha a bejáratot nem zárjuk le teljesen, hanem hagyunk egy, legalább 20x20 cm-es nyílást az ajtón.

- Az emberi építményekben élő fajokon már könnyebben segíthetünk. Legfontosabb a sötét és a zavarás mentes környezet. A világos, huzatos padlásteret megszüntethetjük azzal, ha a lecsúszott cserepet visszaigazítjuk a helyére, azokat a helyeket ahol a fény betud szűrődni, kátránypapírral lefedjük. Arra figyeljünk, hogy a berepülő nyílásuk szabad maradjon. A denevéreket nagyon zavarja, ha galambok vagy csókéák is fészkelnek a toronyban. Ezeket besötétítéssel vagy a nagy nyílások leszűkítésével riaszthatjuk el.

Vannak kolóniák melyek a teljesen világos padláson is megtelepednek. Ezért természetesen ott, ahol már élnek denevérek ill. az ürülék csomók erre engednek következtetni, ott semmilyen átalakítást ne végezzünk.

Arra is ügyeljünk, hogy a baglyokat ki ne zárjuk!

- Az erdőben élő denevérek pihenőhelye a fák odvában, hasadékokban, vagy a kéreg alatt van. Az üreg, odvas fák ritkulásával élőhelyük is szűkül. Ezt a folyamatot lehet mérsékelni a denevér odúk kihelyezésével.

Az odúval szemben támasztott legfőbb követelmény, hogy

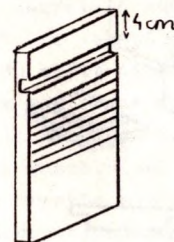
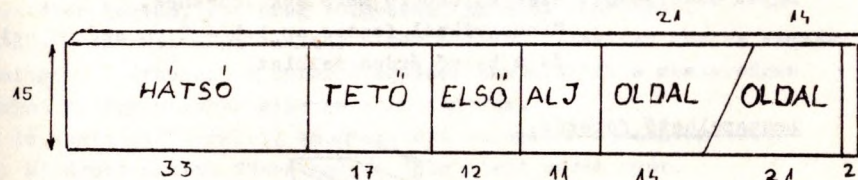
- a belsőjében teljes sötét legyen
- legyen kapaszkodásra alkalmas felület
- alól legyen a bebúvó nyílás.

Az odút úgy kell elkészíteni, hogy az minél inkább hasonlítson az eredetihez. Ezért az odúk egy része "lapított", így hasonlít a szűk kéreg alatti pihenőhelyekhez. A bebúvó nyílást alól kell elhelyezni, hogy az énekesmadarak ne foglalják el.

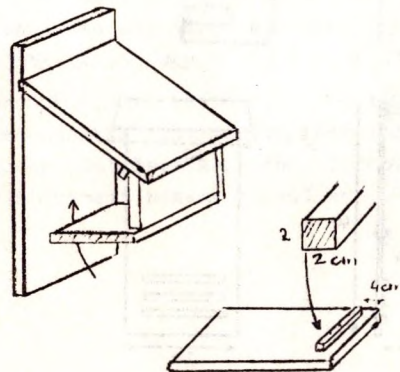
Az odútelepet a nyár folyamán ne zavarjuk meg. Ha szoroznánk tudni milyen eredményt értünk el, akkor az esti órákban a kirepülést figyeljük meg, vagy az odúból kihallatszó civakodásukat is meghallhatjuk. Bizonyosságot ősszel szerezhethetünk, ekkor nézzük meg az odúk belsőjét. Az ürülékek biztosan tájékoztatnak arról, hogy mely odúkat használták. Azt az odút amelyet egyáltalán nem látogattak éveken keresztül, azt helyezzük át egy alkalmasabb helyre.

A legkönnyebben elkészíthető odútípust ismertetem, amit főleg Angliában használnak.

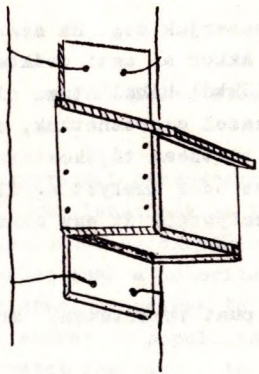
Szükséges egy 110 cm hosszú, 2 cm vastag, 15 cm széles deszka. Ezt a következő módon vágjuk fel:

a hátlapon a deszka szélétől számítva 4 cm-re készítsünk egy 2 cm széles bemélyedést. Ebbe kell beleilleszteni a tetőt. A hátlapot és a tetőt is fűrészsel tegyük érdessé, hogy a körmeikkel meg tudjanak kapaszkodni

Azért, hogy az odút tisztítani vagy ellenőrizni tudjuk, a tetőt, úgy kell elkészíteni, hogy felnyitható legyen. Ezt lehet sarokvassal vagy mint a rajzon látható, egyszerűen "befeszítéssel". A bejárat 1.5-2 cm széles nyílás legyen.

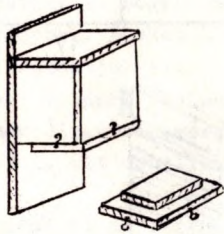
A munka során törekedjünk a pontos illesztésekre, az esetleges hézagokat tömítsük. Kívülről esetleg beboríthatjuk az odú tetejét kátránypapírral is. Ha nem elég sötét a belső tér, akkor a denevér nem telepszik meg benne.

Nem szabad a fát befesteni vagy vegyszerrel kezelni.

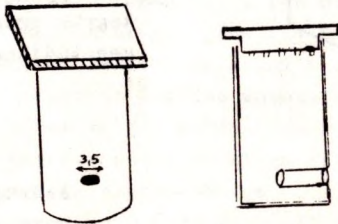
Egyéb odútípusok: ezek különböző méretűek lehetnek.

Mindegyiknél fontos az 1.5 - 2 cm széles bejárat és a belső érdes felület.

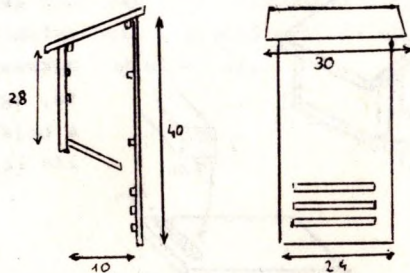
Leszerelhető fenékű:

Hengerláda:

Lapos doboz:

Kihelyezés:

Az odúkat főleg erdőkben, parkokban szokták kifüggeszteni, de ház falára is kitehetjük.

Az első lépés, hogy meghatározzuk azt a területet, ahol odú telepítést fogunk folytatni.

Meg kell vizsgálni, hogy élnek-e már ott denevérek. Olyan erdőt ne válasszunk, amelyben sok természetes odú van, mert itt nem számíthatunk sikerre. Legcélszerűbb olyan erdőrészletet kiválasztani, ahol nincsenek odvas fák /pl.fenyőerdő/. A közelben legyen folyó vagy tó, ahol inni tudnak a denevérek. Néhány m²-nyi vízfelület már elegendő. A kiválasztott hely, egy már létező denevér élőhely közelében legyen, pl. öreg tölgyessel határos fenyőerdő.

Ez azért fontos, mert ezáltal a már meglévő élőhelyet tudjuk kiszélesíteni, széthúzni. A kóborló egyedek megtalálják a mesterséges odúkat és így nagyobb sikerre számíthatunk.

Az is megfelelő terület, ahol azelőtt valamikor élőhelyük volt, pl. kivágott ártéri fűzes helyén telepített nemes nyár.

Ha megtaláltuk a megfelelő erdőt, akkor a legalkalmasabb fákat kell kiválasztani. Ez lehetőleg az erdő szélén legyen.

A felhelyezett odú előtt ne legyen a szabad kirepülést akadályozó ág. A szakemberek egy része szerint az odút árnyékba, más részük szerint napra kell kihelyezni.

Angliában ezt úgy küszöbölték ki, hogy egy fára 3 odút kötnek fel, melyek különböző irányba néznek. Ezek a napsütés ill. árnyék hatására különbözőképpen melegszenek fel. A denevéreknek ezáltal lehetőségük nyílik kiválasztani a számukra leginkább megfelelőt.

A magasság megválasztása is lényeges. 3-4 m-es magasság már megfelelő. Ettől alacsonyabba ne tegyük, de ha magasabba is feltudjuk helyezni, az még jobb. Az odúkat egy vastag ághoz, vagy törzshöz kell rögzíteni, úgy, hogy a szél ne tudja mozgatni.

A denevérodúk kisebb hányadát foglalják el a denevérek, mint a madarak a számukra kihelyezett fészekodúkat. A legnagyobb sikereket az 50-100-as odútelepekkel lehet elérni. Néha azonban pont a kertekben kihelyezett néhány odúval érhetünk el 100 %-os eredményt.

A határozóban levő adatok és ábrák jelentős részét a Dr Topál György: Denevérek című kiadványából vettem át.

IRODALOM:

Dr Topál György: Denevérek-Chiroptera
Magyarország állatvilága
Brehm /1929/: Az állatok világa VII. kötet
Méhely L./1900/: Magyarország denevérei-
nek monographiája

Magyarországi denevérek - Az Ifjúsági Környezetvé-
delmi Szövetség kiadványa

Felelős kiadó: IKSZ Elnöksége

Felelős szerkesztő: Vass Imre

Készítette: Bihari Zoltán /Szarvas/

IFJUSÁGI KÖRNYEZETVÉDELMI SZÖVETSÉG

DENEVÉRVÉDELMI MUNKACSOPORT

1065 BUDAPEST, BAJCSY-ZSILINSZKY u. 31. II/3